

vil være det Næteste. Jeg antager imidlertid, at den egentlige Grund er den, at man vil søge at gjøre Kommunitetet frugtbart i andre Retninger, som skulde ligge nærmere ved Fundatsen. Jeg vil nu sige, at denne Betragtning i og for sig ikke skulde finde nogen Modstander i mig, og jeg tror ogsaa, at der kunde være nogen Grund til at gjøre Skridt i den Henseende; men jeg tror dog ogsaa, at der er Grund til at berigtige nogle Forestillinger med Hensyn til denne Sag. For det Første er det ganske vist, at det nu gennem en Række af Aar har været anerkjendt, ikke blot i den absolute Kongemagts Tid, men ved stadige Beslutninger her i Thinget, at Ydelsen fra Kommunitetet til Universitetet til saadanne Formaal som dem, hvorom her er Tale, være fuldkommen i sin Orden. Man kunde maaske sige, at man vilde standse, naar disse Arbejder være afsluttede; og det antager jeg virkelig, at de ville være med de paabegyndte Arbejder. Jeg tror, det maa siges, at det er til Ære for Rigsdagen — og jeg kan gjerne sige til: ogsaa for Kultusministeren —, at de ere udførte paa en saadan Maade, som stik er, og at der er blevet anvendt saa Betydeligt paa for Universitetet at skabe de meget betydelige videnskabelige Anstalter, som give det en høj Plads blandt andre lignende Stiftelser. Det, som virkelig er det Afgjørende ved Universitetet, det, som kræves for at give det sin fulde Glans, er vel noget ganske Andet, og dette Andet lader sig ikke indføre i Universitetet ved en Beslutning fra Rigsdagens Side; det fremkommer paa en anden Maade, men det har sin store Betydning, at nye Midler ere staaede tilveie, og det kan siges, at de ere blevne det, takket være Kommunitetets Midler. Jeg tror ikke, at der for det Første yderligere kan blive Spørgsmaal om Stigt, medens der vel nok i Tidens Løb kan opstaa andre saadanne Spørgsmaal. Naar man gaar den jevne Vej, som for Dvrigt foreligger, tror jeg, at der alligevel kan komme et betydeligt Overskud tilstøede for Kommunitetet, selv om man forsatte et saadant passende Tilskud til Universitetet, som tidligere er givet derfra, og ikke forsøgte paa i Løbet af 10 Aar at tilintetgjøre den Kapitalformue, som polyteknisk Vereanstalt har, og som efterhaanden er løbet op til nogle hundrede tusinde Rigsdaler. Efter nogle Aars Forløb vil der alligevel upaatvivelig blive et Overskud for Kommunitetet af i det Mindste 50,000 Rd. aarlig, og der kan da blive Spørgsmaal om at tage nærmere under Overveielse, hvorledes dette Beløb skal anvendes. Naar der er tale om, at det skulde anvendes til unge Menneskers Undervisning i det Hele taget, er dette for vidt et Formaal og et, som ikke passer med Fundatsene; thi deri er det bestemt, at Kommunitetet kun angaar Studerende ved Universitetet, som tilfredsstille særlige Fordringer med Hensyn til Examenstøver osv. Paa dette Ombet er der imidlertid Leilighed til megen Udvidelse, saaledes at man

kan frigjøre for megen Dvang og Indskrænkning, som har fundet Sted, medens man dog fuldkommen bevarer Formaalet for disse Midler, men jeg kan ikke gaa ind paa at anvende dem til andre Formaal. Jeg kan i denne Henseende henholde mig til, hvad det ærede Medlem for Thished ansøgte; det var tilstrækkeligt. Man kan benytte disse Midler til at skabe en friere Understøttelse, i et større Omfang, til videnskabelig Uddannelse i forskellige Retninger i de Former, som nu finde Sted, og som vistnok skille sig meget fra, hvad der fandt Sted, da Kommunitetet fik sin første Tilblivelse. Jeg tror derfor virkelig, at man, uden her at gjøre noget skarpt Brud eller at fremkalde det Slags Misforhold, som vil fremkomme ved at gjøre en saa brat Forandring i Roget, der hidtil har bestaaet, ved at følge den nævnte Vej succesfuld vil komme til at opnaa, hvad man væsentlig har tilsigtet. — Det andet Hovedpunkt, der staaer i Forbindelse hermed, og som jeg af en anden Grund allerede har berørt, er botanisk Have og de Udbringingsforlag, som knytte sig dertil. Med Hensyn til botanisk Have vil jeg sige, at jeg vilde have ønsket, at den nu kunde have gaaet sin Fuldbendelse i Nøde uden videre Forhandling i denne Samling, men jeg skal dog paa den anden Side tilføie, at jeg efter at have hørt Forhandlingen i Dag, og navnlig efter at have hørt den ærede Ordførers Udtalelser, ingenlunde vil mistvivle om, at denne Sag vil blive ført til en Ende, som kan være tilfredsstillende til alle Sider. Det er ganske vist, at der fra Udvalgets Side er fremkommet visse Yttringer i den affattede Betænkning, som kunde synes ikke at give mig Grund til dette Naab, men som maatte medføre, at det kunde anses for at være noget fangvinsl. Jeg har dog imidlertid ogsaa fundet visse Antydninger, som ere udtalte fra Udvalgets Side, og som ere forstærkede fra den ærede Ordførers Side, hvorefter jeg som sagt tror, der kan være Udset til, at vi kunne afgjøre denne Sag i denne Samling saaledes, at der ingen Strid vil være tilstede, men at de, der have dermed at gjøre, i næste Samling ville kunne afslutte dette Foretagende paa en tilfredsstillende Maade. Jeg har først og fremmest støttet mit Naab paa den overordenlig store Dgdtighed, som er udvist fra denne Komites Side, som har med denne Sag at gjøre. Den er ikke blot i Almindelighed anerkjendt, men den er ogsaa udtrykkelig anerkjendt af Udvalget, idet der er sagt, at man maa paakjønne den Nidkerhed og Dgdtighed, hvormed Komiteen har udført disse Arbejder. Jeg tror ligeledes, at Enhver, der gennemlæser de udførlige Skrivelser, som ere fremkomne — de foreligge trykte — vil faae dette Indtryk, og man vil se bestyrket fra dem, som ere mere sagkyndige heri end jeg, at man sjelden har set en Kommission, for hvilken der var stillet en saadan Opgave, arbeide med den Dgdtighed